

گفت‌وگوی صبا با فریدون نجفی کارگردان فیلم سینمایی «خاتی»

«خاتی» ماندگار می‌شود

فیلم سینمایی «خاتی»، به کارگردانی فریدون نجفی، نویسنده احمد رفیع‌زاده و تهیه‌کنندگی محمد کمالی‌پور، یکی از آثار حاضر در چهل و سومین دوره از جشنواره فیلم فجر است. در این فیلم هنرمندانی نظیر سارا بهرامی، سعید آقاخانی، آناهیتا افشار، فرید سجادی حسینی، علی عامل‌هاشمی و کاظم نوربخش به ایفای نقش پرداخته‌اند. این فیلم به ارتباط انسان با محیط زیست و حیوانات می‌پردازد؛ به بهانه حضور این فیلم در جشنواره فیلم فجر ۴۳ که امروز نیز در سانس سوم سینمای رسانه‌ها در برج میلاد نمایش داده می‌شود با فریدون نجفی کارگردان این اثر که کارگردانی آثاری همچون «بچه‌گرگ‌های دره سیب» و «اسکی‌باز» را در کارنامه هنری خود دارد به گفت‌وگو پرداختیم.

سمیه خاتونی

گفت‌وگو

از سختی‌های به تصویر کشیدن فضای محیط زیست و آتش‌سوزی رشته کوه زاگرس و بازی گرفتن از هنرمندان در «خاتی» بر ایمان بگوئید.

همان‌طور که گفتید «خاتی» راجع به آتش‌سوزی‌های زاگرس است، اما قصه ملتخب خوبی دارد. خیلی‌ها وقتی صحبت از فیلم‌های ناتورالیستی می‌آید، فکر می‌کنند قرار است با یک مستند رو به رو شوند. طبیعت زاگرس جذابیت‌های بصری آن کاور قصه ما است ولی قصه ما مخاطب را با خود می‌کشاند چرا که هم‌جواری انسان و حیوان را نشان می‌دهیم. داستان یک زن و یک خرس را روایت می‌کنیم و تمام تلاش ما این بود که به سمت جلوه‌های ویژه کامپوتری نرویم و بتوانیم پایه واقع‌گرایانه را حفظ کنیم تا باورپذیری برای مخاطب بیشتر شود. کار با حیوانات وحشی پیچیده، سخت و دردناک است. چگونه از خرس بازی گرفتید و چگونه از آن صیانت کردید؟

من قبل از اینکه فیلمساز باشم، فعال محیط زیستی هستم و حساسیت خاصی روی حیوانات دارم، شاید فیلمساز بی‌رحمی باشد که حیوانات را ببرد و به شکل دیگری از آن‌ها بازی بگیرد. من اول باید خیالم راحت باشد حیوان جای راحت داشته باشد چون حیوان وحشی مانند حیوان اهلی نیست و ما در گرمای شرجی تیرماه خوزستان سر کار بودیم. در کارهای قبلی تجربه کار با حیوان را داشتم ولی به شکل ساده‌تری بود و این موضوع که هنرپیشه ستاره داشته باشی و کنار او یک خرس بگذاری، کار بسیار سختی است و چند بازیگر به خاطر همین شرایط نتوانستند با ما همکاری کنند و مجبور شدیم بازیگرانی انتخاب کنیم که هم از لحاظ فیزیکی در آن طبیعت دوام بیاورد و حساسیتی نسبت به حیوان واقعی نداشته باشد.

سارا بهرامی چگونه با ایفای نقش همراه خرس واقعی موافقت کرد؟

سارا بهرامی خودش طبیعت‌گرد و کوهنورد و عاشق طبیعت و حیوانات است و خوبی‌ای که داشت با حیوانات راحت بود ولی حیوان وحشی راحتی نمی‌شناسد و هر لحظه ممکن است حمله

کند. البته اتفاقاتی هم نزدیک بود بیفتد ولی خوشبختانه نه حیوانی و نه انسانی در صحنه فیلم صدمه ندید.

این اثر با هزینه شخصی ساخته شد، هزینه ساخت «خاتی» با توجه به اینکه در دل حیات وحش به تصویر درآمده است، چقدر بود؟

کار در بخش خصوصی ساخته شده و مستقل بود؛ هیچ حمایت و پشتوانه دولتی نداشتیم و کمی سخت بود چون تهیه‌کننده‌ای شخصی با محدودیت‌هایی داشتیم. ولی اینکه به دل فضای محیط زیست و حیات وحش بروی اساسا کار سختی است و تولید را به خودی خود سنگین‌تر می‌کند و هزینه را بالا می‌برد چون من از آن دسته کارگردانی هستم که با بودجه کم کار می‌کنم و فیلم‌هایم از لحاظ مالی ارزان تمام می‌شود. البته خوشبختانه با همان سادگی فیلم‌های قدرتمند و خوبی شدند؛ منتها همیشه سعی کردم با تهیه‌کننده همراه باشم که بتوانم با داشته‌هایی که در اختیارم هست فیلم خوبی بسازم ولی متأسفانه محدودیت‌هایی هم وجود داشت که یک بخشی از آن مربوط به این موضوع می‌شد که پشتوانه‌های محکمی مانند دیگر آثار که با حمایت ارگان‌ها و سازمان‌ها همراه با بودجه‌های عجیب و غریب در همین دوره ساخته شدند، نداشتیم؛ حالا اسم نمی‌برم ولی چند فیلم را دیدم که تعجب کردم، چون اگر یک صدم بودجه این فیلم را به ما می‌دادند می‌توانستیم یک شاهکار با آن بسازیم ولی خب دیگه چه باید گفت.

در جایی شنیدم قرار بود لیلا حاتمی به جای سارا بهرامی در «خاتی» ایفای نقش کند، درست است؟

لیلا حاتمی یکی از بازیگران خوبی است که بازی او را دوست داریم؛ بالاخره شرایط کاری ما زمان بر و جغرافیایی که داشتیم متفاوت بود. نه فقط خانم لیلا حاتمی بلکه بازیگران و عوامل دیگری در ما تغییر کردند چون هم خودشان برایشان مقدور نبود و قراردادهای دیگری داشتند و هم اینکه ما به لحاظ اخلاقی باید با آن‌ها همراه می‌شدیم؛ این اتفاقات در همه پروژه‌ها

می‌افتد و حتما با لیلا حاتمی در پروژه‌های دیگر کار می‌کنم. **پیش‌بینی شما از اقبال «خاتی» در چهل و سومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر چگونه است؟** جشنواره فیلم فجر می‌تواند بخت یک فیلم را باز کند و همانطور هم می‌تواند نابودش کند. امید دارم هر ساله فیلم‌های مستقل بیشتری را در بخش سودای سیمرغ جشنواره شاهد باشیم. **در اکران مردمی از مخاطبان چه بازخوردی گرفتید؟** «خاتی» با استقبال خیلی خوبی در سینما آزادی رو به رو شد و سالن پر شده بود. خودم در سالن نشستم تا ببینم چه اتفاقی می‌افتد و خوشبختانه همه تا پایان فیلم نشستند. بازیگران خیلی خوبی داریم و حس می‌کنم فیلمی است که ماندگار می‌شود و به مرور زمان مخاطب خودش را پیدا می‌کند و به نوعی تاریخ مصرف ندارد.

